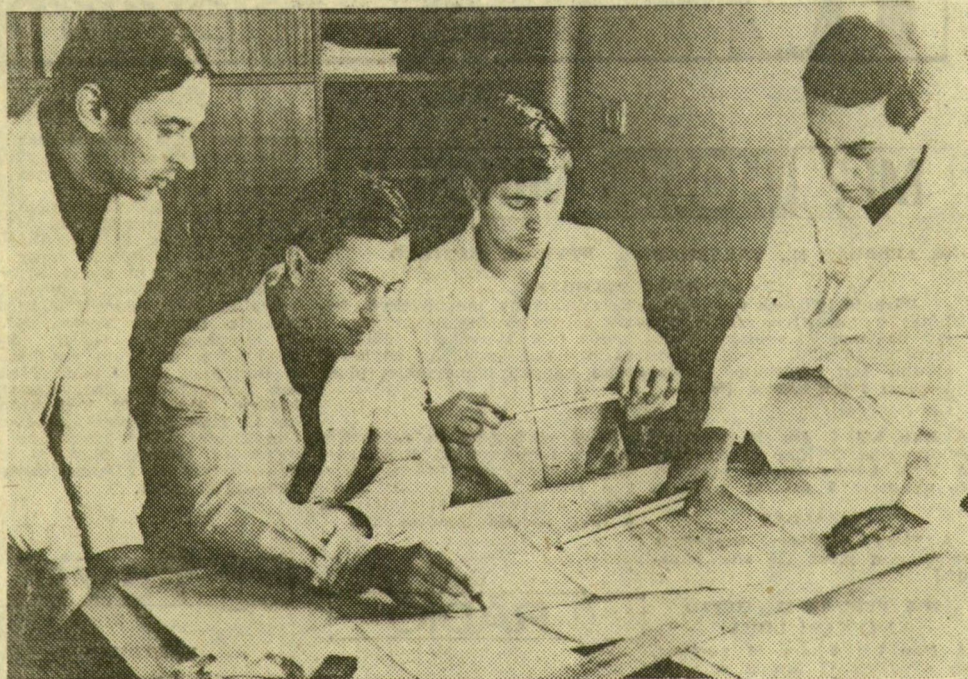

Ifjúság és társadalmunk

Vita több hangnemben és több tételben

So.ogvi Károlyné felvétele

Dolgozik a CSOMITERV társadalmi tervezőbrigádja. Balról jobbra: Ivánkovits Imre, Balogh Boldizsár, Németh Sándor és Mező Mihály tervezők, a Szentesen épülő KISZ-lakások terveit beszélnek meg

A fenti cfm ismerős: néhány napja rövid hírből számoltunk be arról, hogy a IV. népfőgyűlés előkészületeinek jegyében vitát rendezett a Hazafias Népfront Csongrád megyei Elnöksége *Ifjúság és társadalmunk* címmel. A rövid hír azt is tudatta, hogy KISZ-aktivisták, pedagógusok, a Hazafias Népfront képviselői vettek részt ezen a vitán, s mondták el a témához kapcsolódó véleményüket.

A rövid hírből azonban kimaradt valami. Egy jelző. Egy minősítő szócska, amely megmondta volna, hogy igenis, érdemes volt egy délutánba nyúló délelőtti átvitatkozni a meghívottaknak, hogy igenis szükség volt erre a polémiaira.

Vitatható vitaanyag

A hasznosnak, szükségesnek minősített tanácskozás azonban meglehetősen vesztőül kezdődött. Nem, nem a meghívottak személye ellen emelhetett volna bárki is kifogást, hanem a megbeszélés alapjául szánt *vitaanyag* ellen.

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa sokszorosította ezt a rövid, 13 oldalra terjedő vitaanyagot, s benne számokkal jelzett fejezetek tartalmazzák mindazt, ami a kiadó szerv megbeszélésre érdemesnek tart.

A fejezetek adta *témafelosztás* ellen nincs is különösebb kifogásunk, ám az ellen, ami egy-egy részben olvasható már sokkal inkább.

Ilyesmit ír például ez az összeállítás: „Feltétlenül szükséges lenne alaposan megvizsgálni az átmeneti demográfiai hullám hatását a továbbtanulás (középiskola) és az elhelyezkedés, a munkalehetőségek tekintetében.” *Tájékoztatlanságra vall ilyen kérés!* A munkaügyi osztályok jóformán egyebet sem tesznek, mint ezt vizsgálják!

Írja aztán a polémia-intonáló, hogy „Az ifjúságot érintő lényeges dolgokban meg kell kísérlni a közvélemény erőteljesebb formálását, elsősorban a kíváncsiság attitűdjének révén”. Ez a kíváncsiság még grammatikai mi-voltában sem érthető. Kíváncsiság attitűdjének révén! Mik ezek?

Es könnyűszóval sorakoztathatnánk ide még más, hasonlóképp hiányos tájékoztatásra valló kitételeket is.

A vitaelőkészítő kiadvány tehát *aggasztóan gyengének, esetlegesen tetszett*. Még szerencse, hogy a vita nem a benne foglaltak színvonalához igazodott.

Tulajdonképpen nem is nehéz pontokba foglalni a tanácskozáson elhangzottakat. No, nem azért, mintha a többnyire szenvedélyes felszólalások retorikailag kifogástalanok lettek volna, hanem azért, mert az elhangzott gondolatok *szükség szerűen csoportosulnak* egy-egy fontosabb – közkeletű szóval élve: „égető” – kérdés köré.

Az egyik legtöbbet szereplő vita-téma a *család* volt.

Tóth Istvánné, a Csongrád megyei Nótanács titkára szövegezte erről a témáról:

— Társadalmi szerveinknek többet kellene a családok nevelésével törődni — mondta. — Nagyobb társadalmi erő kellene a szülők felvilágosítására mozgósítani. Tapasztalataink szerint népszerűek a szülők iskolája, a nők akadémiaja előadássorozatai, csak az a baj, hogy éppen azok nem hallgatják őket,

akiknek leginkább kellene: a maguk művelését, gyermekeik nevelését egyaránt elhanyagoló apák-anyák! Az ő felvilágosításukért, megnyerésükért jóval többet kellene tenni!

A család témaköréhez szövegezte *Hampel Ferenc*, a szegedi Mű. M. 600-as szakmunkásképző-intézet igazgatóhelyettese is:

— Iskolánk 1516 tanulója közül 87 állami gondozott, 41 félárva, 36 árva, 123-nak pedig elváltan élnek a szülei. Könnyű kimutatni, hogy éppen ezekkel a rendezetlen családi környezetből kikerült gyerekekkel van a legtöbb bajunk. Ezek vannak a legkritikusabb helyzetben, ezeknek a boldogulásához kellene igazán a társadalmi segítség! De annak a 426 tanulóknak a neveléséhez is, akinek három műszakban dolgoznak a szülei! Hogy ez a háromműszakos besztás milyen veszélyekkel jár? Olyanokkal például, hogy este nyugodt lélekkel elindul a munkába az édesapa, az édesanya, abban a boldog tudatban, hogy fia vagy lánya már az igazak álmát alussza. A gyerekek azonban csak addig alszik, míg el nem hálalnak a szülői léteket; aztán felkel és megy — éjszakai életet élni... Kettesével, hármával, bandákban! Miattuk is nagyon kellene a társadalmi ellenőrzés!

A *bandák!* Ehhez — az újabbnak számító — témához nemcsak az ifjúsági szervezet képviselői szövegeztek hozzá, hallgatta szavát az „ügy” hivatalos referense, a *rendőrség* ifjúságvédelmi osztályának egyik munkatársa is. Ezt mondta:

— A rosszul értelmezett szabadságvágy hajtja ezeket a fiatalokat; az, hogy 16 éves koruk előtt is minden filmet megnézhesse, felnőttek módjára ihassanak. Hogy ezeket a „céljaikat” elérhessék, gyakran bűnözőkké válnak. Sok gondot okoz az egyre növekvő szabad idő felhasználása is. Sokkal jobban meg kellene szervezni a fiatalok szabad idejét, tartalmasabbá kellene tenni azt!

Ifjúsági klubot!

Igenám, de hogy?

Ezt a kérdést *Palotai Erzs*, a Kenderfő és Szövőipari Vállalat KISZ-titkára tette fel, s hozzászólásának nagyobb részében ő is éppen ezzel az újabb témának számító kérdéssel foglalkozott:

— Még most sincs Szegeden egy olyan szórakozóhely sem, ahol a fiatalok valóban kulturált környezetben tölthetnék el szabad óráikat, ahol valóban igényesen szórakozhatnának! Ezt a kérdést már régóta festszegetjük, mégsem történik semmi! Nem hiszem, hogy egy ekkora városban, mint Szeged, ne akadna egy olyan helyiség, amiből egy városi KISZ-klubot lehetne alakítani. Eddig is nagyon kellett volna ez a klub — a mi üzemi KISZ-klubunk a bizonyított rá, hogy egy ilyen helyiségben tényleg lehet jó dolgokat csinálni! —, de most, a munkaidő-csökkenés korában már egyszerűen elengedhetetlen.

Klub — helyiség — ház — lakás.

A gondolat sor könnyen jutott el a következő, s talán a legszenvedélyesebb vélemények kimondására ösztönző kérdéshez, a lakáshoz.

— Ki, mikor, hogyan kaphat lakást?

Erre a megválaszolhatatlan mondatra kereste a vita minden felszólalója a választ, s ha megváltó gondolatok nem is születtek ebben a té-

makörben, néhány jó — vagy jónak vélt — ötlet születéséről azért beszámolhatunk.

Boros József, a Magyar–Szovjet Baráti Társaság Csongrád megyei titkára egy véletlen beszélgetés során hallott javaslatot ismertetett:

— Olyan garzonlakásokat kellene a fiatal házásoknak biztosítani, amelyekben 3–4 év alatt — lényegében lakásgond nélkül — össze tudnák gyűjteni a szövetkezeti vagy a KISZ-társasházak építéséhez szükséges pénzt. „Starthely” lenne ez a lakás, amely „kifutási időt” adna ideiglenes lakóinak...

Az érdekes — valóban elgondolkodtató — ötletet egy hasonlóképp jogos kíváncsiság követte:

— Csökkentsék a KISZ-lakások építésének indulóösszeget! Miért nem 18–20 ezer forinttal lehet nekivágni egy KISZ-lakás megszerzésének a jelenlegi 35–400 ezer helyett?

(A kérdésre felelő válasz, amely tudatta, hogy a több fizetnivalót a KISZ-lakásépítés „magán” jellege magyarázza, jogilag-formailag feltétlenül elfogadható; ám az igény, amely a KISZ-építkezések „szövetkezeti” — azaz: árának csökkentését — kéri, talán mégiscsak jogos. Most hol végeznek annyit fizikai és szellemi társadalmi munkát, mint éppen a KISZ-házak tetőfal-hozzásában?)

Elgondolkodtató viszont, hogy a nagy lakásgondok közepette mégis nem egy olyan két-, háromszobás családi otthon van, amely *hiába vár gazdájára*. Persze nem Szegeden állnak ezek az üres lakások, hanem a Szeged környéki falukban tanyákon. A fiatal diplomások — orvosok, mezőgazdászok — részére építették őket, de lakójuk csak nem akar kerülni. S ez — *ifjú szakembereink vidék-izsnya* — volt a vita utolsó, nagyobb egységet képező gondolatgóc.

— Az idősebb szakemberek feltételezése tart vissza sok fiatalt! — hangzott az egyik vélemény.

— A városi élet adta kényelem! — így a másik.

A vita mérlege

Voltak persze ennek az „Ifjúság és társadalmunk” címet viselő vitának más — hasonlóképp fontos — megállapításai is, ám azokról beszámolni már semmiképp sem tudunk.

Hogyan vonhatnánk meg végül az — ismételtük: nagyon élénk, nagyon hasznos — vita mérlegét?

Talán így: munkájára több figyelmet, gondjaiban több segítséget kér a felnőttektől az ifjúság. Azt szeretné, ha nagyobb teret kapna képességeinek kiélésére, tehetségének bemutatására, ha kezdeményezései nagyobb együttérzést váltanának ki. Ugyanakkor nemcsak hogy elismeri a fiatalabb korosztály magatartásában mutatkozó bántó vonásokat, de azok megszüntetésére éppen a tudásban, tapasztalatban gazdagabb idősebb generációtól kér segítséget.

Végezetül csak ennyit: kívánjuk, hogy nemcsak minden népfőgyűlés, de minden egyéb tanácskozás is ilyen színes, érdekes, érvekben és ellenérvekben — egyaránt gazdag legyen!

AKACZ LÁSZLÓ

„Adjuk mög a módját”

Soha nem láttam Endres urat, a nyugatnémet kereskedőt. Akkor sem, amikor Szegeden járt-kelt, s akkor sem, amikor az üllési állami gazdaságban tárgyalt. Emiatt nem is tudom elképzelni, hogy milyen a fizimiskája; piros pufók képű és ferde vágású mongol szemekkel néz a világba, vagy keskeny arcú, szőke német, aki borús időben is kék szemmel látja a vágásra érett étkezési olajlent az üllési homokon. Csak annyit tudok róla, hogy igen jó kereskedő, szívesen vásárol nálunk.

Étkezési lenolajnak vásárol magot Üllésen, mindig a szerződés szerinti mennyiségben. Jó véleménnyel van Endres úr erről a gazdaságról, mert a részére kiküldött termék kifogástalanul jó, nagy a keletje. A szállítás az AG-RIMPEX útján történik, mert a termelő nem kereskedik közvetlen Endres úrral. A kötésben tavaly is elküldték, hogy a kiszállítandó 93 százaléknyi tisztaságú fokot érjen el, mert csak így kaphják meg a mázsánkénti 88 márkát. Úgy látszik, a gazdaság nem ismerte még elég jól a kereskedelmi kötések szigorát, mert 97,5 százaléknyi tisztasággal küldte fel a kiszállítandó árut. Az AGRIMPEX természetesen visszaküldte, s követelte a megegyezés betartását.

Itt kezdődött aztán az igazi hajcihő. Endres úr naponta sürgönyözött, hogy mi van az olajlennel, szét-szedik már a vevők... Üllésről visszacsüggönyöztek, hogy nyugi, nyugi, most válogatják újra, mivel fél százaléknyi eltérést konstataált a magyar kereskedő cég. (A tisztaság ez esetben azt jelenti, hogy a kiküldött áruban nem lehet 2 százaléknál magasabb a töredezett lenszemek súlya.) Újra jött a sürgöny: nem számít a fél százalék, csak küldjék már. Még azt is üzent a kereskedő, hogy a törött szemek éppen olyan jók, mint az egész szemek.

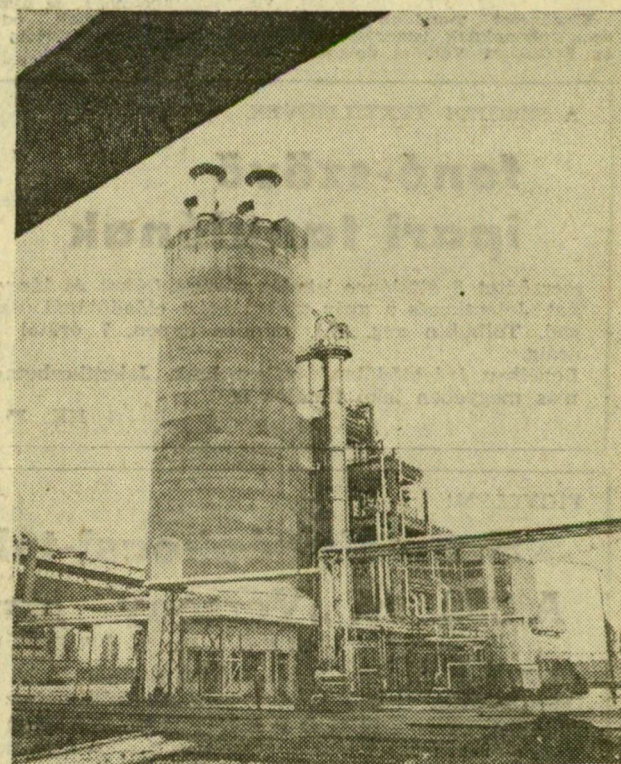
Futott ám az igazgató Pestre, lobogtatta a válaszsürgőnyt. De hiába, lehűtötték a buzgalmát, mert a törvény az törvény. Hiába bizonygatta a termelő, hogy a vevőnek így is megfelel. Az lehet, hogy a vevőnek megfelel, de az AGRIMPEX-nek nem felel meg — és ez a lényeg. Hiába, az akkurátus hivatalnak mindig igaza van.

Különbö is, miért ne válogatnák újra az olajlenmagvakat? Valóban, miért is hagynák abba ezt a könnyed és szórakoztató munkát? El is végezték a kiválogatást, és 37 mázsá törött szemet raktak külön zsákokba... Ezzel aztán az ügy elintézését is nyert volna. De közbelépett újra Endres úr és kérte, hogy a 37 mázsát is küldjék ki, azt is megveszi. De hamár nem adták a kötési áron, mázsánként 88 márkáért, ad érte 75 márkát... Gyorsan kiküldték a törött szemeket is... Hát így történt... S hányszor, de kaphják meg a mázsánkénti 88 márkát. Úgy látszik, a magyar lovagiaság szabályai szerint.

Azért még itt sem ért véget a történet. Endres úr újra eljött hozzánk és azt mondta Üllésen, hogy más országban levő lentermelő területből ide hozna 300 holdat, és az innen várható 2 ezer mázsát termelje meg Üllésen, mivel ez a talaj igen jó, s ezt is megaponta sürgönyözött, hogy kérte és a sürgős választ várva elutazott. Azóta az igazgató is járja a kereskedelmi labirintusokat a fővárosban, hogy felkarolnák-e ezt az újabb negyede milliós valutáris üzletet? Lehet, hogy mire felkarolják, Endres úr betakarítja máshol az ideitermést. Elvégre nem lehet elsielni a dolgokat Pató Páléknál. Na lya.) Újra jött a sürgöny: még csak ez kéne! „Úgy van a most is, hogy adjuk mög a módját mindönnnek”.

B. G.

Újdonságok „leltára”

A kiemelt beruházások sorában is a fontosabbak közül való a Borsodi Vegyi Kombinát karbamid üze-mé. Az új gyár a múlt évben már teljes kapacitással termelt, gyártmányaival importot takarít meg a népgazdaság. Távlati kép a karbamid üzem tornyáról.